

แนวปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นเลิศเพื่อการจัดการภาวะอ้วนในเด็ก : การสังเคราะห์งานวิจัย

BEST NURSING PRACTICE FOR MANAGEMENT OF OBESITY

IN CHILDREN: THE SYNTHESIS OF THESIS

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2556

วิทยานิพนธ์   แนวปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นเลิศเพื่อการจัดการภาวะอ้วนในเด็ก : การ
สังเคราะห์งานวิจัย
Best Nursing Practice for Management of Obesity in Children : The
Synthesis of Thesis

ชื่อนักศึกษา   นางสาวจันทิรา ไชยศรี

รหัสประจำตัว   514012

สาขาวิชา   การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

ปีการศึกษา   2555

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติได้ตรวจสอบและอนุมัติให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต เมื่อวันที่
9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

_____
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์อิสยา จันทร์วิทยานุชิต)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

_____
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุลิต ทองวิเชียร)

_____
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียม)

_____
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยชนก บัวเจริญ)

_____
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา คุณรงค์ฤทธิชัย)

วิทยานิพนธ์	แนวปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นเลิศเพื่อการจัดการภาวะอ้วนในเด็ก : การสังเคราะห์งานวิจัย Best Nursing Practice for Management of Obesity in Children : The Synthesis of Thesis
ชื่อนักศึกษา	นางสาวจันทิรา ไชยศรี
รหัสประจำตัว	514012
สาขาวิชา	การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบทบทวนเอกสารครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์การจัดการภาวะอ้วนในเด็ก จากงานวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาและไม่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยใช้รูปแบบการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ของศูนย์ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงประเทศสหรัฐอเมริกา (Soukup, 2000) โดยผู้วิจัยใช้ 2 ขั้นตอนจาก 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ระบุตัวกระตุ้นในการกำหนดปัญหา (Evidence – Trigger) และ 2) ระยะการทบทวนและสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์สำหรับการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Evidence Observed Phase) ด้วยการกำหนดคำสำคัญ สืบค้นจากระบบฐานข้อมูล Science Direct, PubMed Central, MD Consult และ Thailist ซึ่งเป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการภาวะอ้วนในเด็กระหว่างปี พ.ศ.2546 - 2555 และมีระดับความน่าเชื่อถือหลักฐานเชิงประจักษ์ระดับ 1 - 3 มีทั้งหมด 30 เรื่อง จากนั้นทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์งานวิจัยดังกล่าว จนได้แนวปฏิบัติทางการพยาบาลที่เป็นเลิศเพื่อจัดการภาวะอ้วนในเด็ก

ผลการศึกษาพบว่าจากการวิเคราะห์งานวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาและงานวิจัยที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาจำนวน 30 เรื่อง ผู้วิจัยจัดกลุ่มเนื้อหาออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การประเมินภาวะอ้วนในเด็ก 2) การประเมินเพื่อคัดแยกประเภทภาวะอ้วนในเด็ก 3) วิธีการจัดการภาวะอ้วนในเด็ก และ 4) วิธีการประเมินผลของการจัดการภาวะอ้วนในเด็ก

ส่วนแนวปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นเลิศประกอบด้วย 1) การประเมินภาวะอ้วนในเด็กเป็นกระบวนการเริ่มต้นของพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนในการบ่งชี้ว่าเด็กที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเกิด

ภาวะอ้วนที่ต้องได้รับการดูแล โดยการประเมินมาตรฐานการเจริญเติบโตของเด็กไทยซึ่งสร้างโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2542) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ประเมินภาวะอ้วนได้ดี

ง่ายต่อการปฏิบัติ 2) การประเมินเพื่อคัดแยกประเภทภาวะอ้วนในเด็ก ด้วยการซักประวัติ การเจ็บป่วยปัจจุบัน ประวัติเจ็บป่วยในอดีตและการใช้ยา ประวัติครอบครัว ลักษณะการเลี้ยงดู พฤติกรรมการบริโภคของเด็กและครอบครัว และการตรวจร่างกายตามระบบเพื่อเป็นการคัดแยกเด็ก อ้วนออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 2.1 เด็กอ้วนที่มีภาวะแทรกซ้อน ที่พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนต้องดำเนินการส่งต่อเพื่อการรักษาต่อไปและ 2.2 เด็กอ้วนที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อน 3) วิธีการจัดการภาวะอ้วนในเด็ก ต้องมีการจัดการแบบมีส่วนร่วมทั้งครอบครัว โรงเรียนและชุมชนเนื่องจากทั้งสามส่วนเป็นองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กและ 4) วิธีการประเมินผลของการจัดการภาวะอ้วนในเด็ก เน้นการประเมินพฤติกรรมการรับประทานอาหารและการออกกำลังกาย การประเมินภาวะอ้วนด้วยการชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูงและการติดตามเยี่ยมบ้าน

ข้อเสนอแนะแนวปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นเลิศเพื่อจัดการภาวะอ้วนในเด็กนี้สามารถนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการบริการของพยาบาลเวชปฏิบัติได้จริง

คำสำคัญ : เด็กอ้วน การจัดการภาวะอ้วนในเด็ก แนวปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นเลิศ

Thesis Title	Best Nursing Practice for Management of Obesity in Children : The Synthesis of Thesis
By	Miss. Jantira Chaisri
Identification No.	514012
Degree	Master of Nursing Science (M.N.S.)
Major	Community Nurse Practitioner
Academic Year	2012

ABSTRACT

The purpose of this documentary research is to analysis management of obesity in children, from research is part of study and not part of study in Thailand and foreign country, by adapting evidence based practice model of the Advanced Nursing Practice Center of U.S.A (Soukup.2000) The researcher uses two of four steps 1) Evidence – Trigger Phage and 2) Evidence Observed with Keywords were specified in the search of relevant evidences from the research study of Sciencedirect, PubMed Central, MD Consult and Thailist. Reference list between the years 2003 – 2012 with reliable evidence grade 1-3, thirty related literatures. From the analysis and synthesis of the said research literatures, the Best nursing practice for management obesity children.

The result of analysis showed that the research is part of study and not part of study 30 papers. Content were grouped into 4 issue 1) Assessment of obesity in children 2) Screening of obesity in children 3) How to manage obesity children and 4) Evaluate the effect of management obesity children

The Best nursing practice consists of 1) Assessment to identify children with obesity is the first process of community nurse practitioner for identify obesity children target group need to be taken or not. Standardized assessment of child growth Thailand created by Department of health Ministry of public health (1999) is a tool to assess well easy to follow 2) Assessed for screening obesity in children should ask present history illness, past history illness ,history of drug used, family history, behavior of children and families ,parenting style and physical examination for separate children in two group 2.1 Obesity children with complicate Community nurse

practitioner be taken to refer for threat 2.2 Obesity children without complicate 3) How to manage obesity children have to management whole family school and community because three environment factor affect children's behavior 4) Evaluate the effect of management obesity children focus to evaluate eating behavior ,physical activity ,weight ,height and home visit

Recommendation to evaluate the Best nursing practice for management of obesity in children. Furthermore, to integrate the Best nursing practice as part of a quality care development of community nurse practitioner.

Keywords: Obesity children ,Management of obesity in children ,Best nursing practice

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านซึ่งได้แก่ อาจารย์ ดร.กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียน อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยชนก บัวเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม โดยท่านอาจารย์ทั้งสองได้กรุณาตรวจสอบให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งให้กำลังใจจนงานสำเร็จลุล่วง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา ศุรงค์ฤทธิชัย และรองศาสตราจารย์ ดร.สุลี ทองวิเชียร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับแก้ไขจนได้มาซึ่งงานวิจัยอย่างสมบูรณ์ จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง มา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชาความรู้อันมีค่ายิ่ง จนทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี รวมทั้งเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่ศูนย์บรรณสารสนเทศของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลด้วยดีตลอดหลักสูตร

ขอขอบพระคุณคุณอำไพ ไชยศรีที่คอยปลอบใจเมื่อท้อแท้และให้กำลังใจด้วยดีมาตลอด เพื่อนร่วมชั้นเรียนที่คอยช่วยเหลือ ห่วงใย และคอยให้กำลังใจเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

จันทิรา ไชยศรี